

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Reverendi Patris Vincentii Carafæ, Septimi Societatis Jesu Generalis

Bartoli, Daniello

Leodii, 1655

Cap. XII. Vincentii ardens mortis desiderium, postremus morbus, & mors.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42928

CAPUT XII.

Vincentii ardens mortis desiderium, Supremus morbus, & mors.

Super Sanctorum vita haud leviter inter se discrepant sententiæ votaque. Nam qui illis familiariter utuntur, propter exempli fructum, eam velint esse immortalem: ipsi verò etiam brevem dolenter ac graviter ferunt, celeremque mortem in beneficiis numerant. Quippe Illius vehemens desiderium mortis cælestes animæ, terræque contagio liberæ, cum corpus pro ergastulo habeant, gemebundæ ad cælum aspirant, ut Deo suo, bonoque immenso perfruantur. Quocirca dum mors cominus se illis ostendit, cum intimo lætitiæ sensu cingnæum in morem concinunt: velut ad auroram beatitatis. Hic ipse Vincentio fuit sensus, hæc summa, dum vixit, votorum, Deum, finem ac summum bonum suum obtinere. Quondam ambulabat comite Sacerdote, quem assiduum

itineris socium sibi delegerat, quippe
 cui tutò posset exæstuantis identidem
 pectoris affectus prodere. Post longum
 silentium, animique secum habitantis
 occupationem, tandem velut è profundo
 somno experrectus, ad eum se conver-
 tens, *Profectò quotidie morior*, ait. Ad
 hoc Sacerdos arbitratus eum de suis con-
 tinuis doloribus ex nimia corporis
 maceratione enatis agere, maximè quòd
 tunc temporis algeret, subjecit, se mise-
 rari Vincentium, viderique moderan-
 dam ipsius inclementiam in seipsum, &
 valetudinem curandam. Tum ipse, *Hei
 mihi!* exclamat, *Quàm malè mentem
 meam assequeris? Morior, inquam, quia
 non morior. Nam spes quæ differtur, af-
 fligit animam.* Qua etiam de causa fe-
 rebatur ad asperrimos sui cruciatus: quod
 quemadmodum lima mancipii catenas
 excindit, sic & illi cruciatus animæ vin-
 cula; ut citiùs corpore soluta ad liberta-
 tem filiorum Dei evolet. Propterea num-
 quam sibi persuaderi passus est, ut de
 corporis castigatione quidquam remitte-
 ret, quamquam non nesciret per eam
 vitæ spatium contrahi. *Quò enim fieri
 possit,*

possit, aiebat, ut cæno immersus cum periculo corruendi in ingentia præcipitia, non continuò continentérque calcaribus equo subditis, enitar ad emergendum, currendúmque in patriam, ubi felicitas æterna me manet? Proponebatque sibi B. Aloysii Gonzagæ exemplum, eodem consilio voluntarias pœnas cumulantis, ut corporis ergastulo brevi solutus aspirare ad Deum valeret. Quòd si quis illi ^{ejus} objiceret, pro laborum Numinis causâ ^{causa.} susceptorum multitudine ac diuturnitate gratiam ac merita crescere, atque ideo vitam longiorem esse expetendam; ille satis gnarus gloriam omnem humanam, utcumque summam atque æternam, postponendam vel uni ac minimæ Numinis offensæ, de suæ augmento nihil sollicitus, atque adeo objecti velut immemor aut negligens, & quasi in una cogitatione, votóque brevi migrandi, defixus, illud Augustini alia occasione dictum reponebat: *Si aliquando, cur non modò?* nimirum emigro ad fruendum Deo meo, ac summo bono. Proinde vehementer mirabatur, Christianos homines, maximè, si religiosam vitam sectentur, longioris

vitæ infatiabili cupiditate teneri, & mortis propinquitate percelli. Dicebatque capere se non posse, quî fiat, ut quis prorogari sibi vitam velit, si intelligat quid & quantum sit Deo potiri æternum, ejusque post obitum potiundi spem non debilem alat. Nam si mortis fuga non ex supervacuo vitæ amore (qui mœstitiæ fons ægris esse solet) sed ex infaustæ æternitatis metu nascitur; id quidem veniâ dignum, tamen haud probabile: quòd crimina nostra & plurima sint & maxima, tamen nihili æstimari debeant ad immensam amantissimi amabilissimique Numinis bonitatem. Si enim optimus Redemptor, ut disputabat Augustinus, mortem quæ tanto illi constitit, nobis ultro impendit, non ambigendum quin donaturus sit vitam divinam, utique nullo ipsius impendio donandam. Quapropter non religiosos modò homines, sed & Catholicos, qui virtuti dant operam, planè omnes, assererat, tam certam spem salutis, fixamque animo habere oportere, ut si oraculo promissa sibi singillatim fuisset.

Excita-
tur oc-

Cùm quis domi vitâ excedebat, solito
sereniùs

sereniùs micabat illi vultus, nempe erecta casione
 ad præsentem ejus obitum spe brevi il- mortis
 lum ad beatam vitam sequendi; neque nostro-
 divellere se à cadavere poterat, subla- rum &
 tisque in cœlum oculis, *Quàm felix est*, morbo-
 exclamabat, *quàm felix!* Quondam inti- rû suo-
 mus illi Sacerdos hac agendi loquendi- rum.
 que ratione piè commotus, ut fructuo-
 sum animæ suæ responsum è Vincentio
 eliceret, præ se tulit illius admirationem.
 Cùm enim Patre Gabriele Mastrilli vita
 functo, Vincentius insuetæ lætitiæ speci-
 men dedisset, *Siccine*, ait Pater ille, *dili-*
gis amicos? (nam Gabriel Vincentio caris-
 simus erat, ex quo ambo utiliter ad Apu-
 liæ quædam oppida excurrerant) *num-*
quam ego te vidi tam lætum illius vita,
quàm morte iam video: Alii sublatum
lacrymantur, tu gaudes. Ita res habet,
 subjicit Vincentius, *gaudium dissimula-*
re nequeo: quando virum mihi percarum,
ereptum considero huius acerbæ vitæ mi-
seriis, præsertim cùm innuere videatur,
haud diu me sibi superstitem, adeoque brevi
felicitatis ipsius consortem fore. Ita ipse.
 Neque verò ipsa mortis pericula; &
 objecta illius facies proximum casum
 minantis,

minantis, eum à sententia desiderioque ut fit, absterrebant. Tibia illi ulcere laborabat, ex quo gangrenæ atque adeo mortis metus alios sollicitabat: ipse rogatus, ut cœli Reginae voto nuncupato, pro valetudine supplicaret, *Avertat Deus, inquit, numquam gratiâ sanitatis votum concipiam. Optimam illam Matrem haud agrè obsecrabo, ut si ex hoc morbo minimè mihi moriendum sit, eius ope brevi convalescam, ne desidiâ hoc in lecto torpeam, proximo inutilis, & fratribus nostris prægravis.* Aliàs in horribili illa Vesuvii montis inflammatione, quæ sub finem anni 1631. contigit, cùm tellus circumjacens tam crebris ac vehementibus motibus intremuisset, ut Neapolis tota quatesieret, ceteris terrore perculsis, nihilque nisi rectorum murorumque stragem, qua & ipsi contererentur, expectantibus, Vincentius contrà gestiebat, quòd templi nostri ruinâ, quam assidua concussio minabatur, sese brevi involvendum speraret. Et postea cùm mons ille flammam identidem evomeret, contulit se in oppidum ad ejus radices situm, igneoque velut fluvio isthac devoluto

devoluto desolatum: cumque socius metu subitæ ejusmodi flammæ eruptionis ad accelerandum inde discessum urgeret, *Outinam*, exclamavit, *quod times, frater, mihi contingat! Quid enim nobis optabilius, quam ut apertam cæli portam hîc inveniamus, quam tam diu expeto!* Quin aliàs dum à mensa tantisper animum cum aliis relaxaret, quæsitumque ab illo esset, an eo etiam loco libens occumberet; *Libentissimè*, respondit: *Quidni etenim? videtur tibi locus esse ullus in Orbe terrarum, ubi tantus favor recusandus sit?* Nimirum homini qui exilium suum sentiebat, non poterat non acceptus esse omnis locus, ubi ejus terminum posset indipisci. Qua etiam re dum à morbo convalescebat, mœrore languidus jacebat, utpote spe sua falsus, & velut è cæli aditu, cui vicinus erat, in exilium & carcerem retrusus. Denique ut desiderium suum spemque mortis pasceret, ac solaretur, variis atque honorificis titulis eam invitare in more habuit, orare item ut brevi ipsum corripere, ad Deum suum deducendum. Et desideria illius precésque potentiores fuere ad eam exorādā, quam

quam

quàm nostra illius inopia, ac necessitudo, ad deprecandam.

morbi
occafio
& mor-
bis le-
thalis

Igitur tanta cura pauperum ægrorum-
que obfequio fe addixit, (nominatim in
valetudinario S. Joannis Lateranensis) ut
lethalem morbum contraxerit: quem
præsentiscere cœpit 27. Maii 1649. nec
tamen aperuit vel poſtridie, etſi ingra-
veſceret, dolorem de more ſuo ſilentio
tegens. Quippe niſi neceſſitate coactus,
domesticum Noſodochium ad ſui cura-
tionem non ſubibat. Quod tempus vo-
care ſolebat *extremum potentia natura-
lis*, quando ex debilitate dolorève non
valebat ampliùs incedere. Et duplex erat
hujus conſilii ratio: partim quòd febric-
culâ ſæpiuſculè tentaretur, ortâ ex vete-
ri humorum intemperie, quæ nativam
ejus conſtitutionem vitiaverat: partim
quòd ſibi metueret non inſuetam non-
nullis infirmitatem non tam corporis
quàm animi, morbos ferè, prout timet
aut malè conſtitutus eſt, corpori affin-
gentis; quos virtus potiùs quàm medica
aut delicata curatio ſanarit. Ejuſdem
menſis 29. quæ in Sabbathum Virgini ſa-
crum incidebat, non omiſit dicatum
eidem

eidem Immaculatæ Virgini obire culinæ ministerium ; ac deinde de genibus intriclinii medio prandit ; at ægrè & parcè. Vesperi vix in pedes stare aut se sufferre poterat. Quare tum demum eatenus morbo cessit , ut iis quorum intererat , illum indicaret. Exinde deterius in dies se habuit , usque dum malignitas febris certis indiciis manifestò deprehensa est. Lætissimus inter nos agebat , sanè mœstos tam præstantis viri periculo pariter ac universæ Societatis : neque ullum dabat umquam argumentum vel mœrentis animi , vel vim morbi non fortissimè ferentis. Id tantummodo petiit , ut quoad ejus fieri poterat , solus esse sineretur , quo scilicet vitæ residuum omnino cum Deo exigeret. Præfagiebat enim hanc invaletudinem supremam sibi fore , prout ex oraculo acceperat Neapoli Romam sibi migrandum , atque inde brevi in cœlum. Quod augurium mortis , sermo illius cum quodam è Patribus confirmavit. Cùm enim hic arbitratus Vincentium æquo crebriores litteras publicas , legesque Provinciis Societatis perscribere , objiceret illi antecessores Generales in
co

eo genere moderatiùs egisse ; sapienter illi subjecit Vincentius : *At mihi, qui citiùs hoc munere defuncturus sum, brevè quod cogito, faciendum, ne numquam faciam.*

modus
moriē-
di

Porro è lectulo semper oculos in signum Christi cruci affixi, vel B. MARIÆ Virginis intentos ac defixos habebat. Quoniam autem suspirabat identidem, percontatus est non nemo, ecquid malè haberet: num qua re indigeret. *Nulla,* respondit; *neque suspiria ista dolor, sed consolatio exprimit.* Nec verò causa fuit ambigendi: nam aliàs cùm ad mortem laboraret, amico perfamiliari asseruit, sese ex conscientia tantillæ operæ, quam adhuc Deo impenderat, tantam haurire voluptatem, ut vix animo capere posset: *Quantà,* subjunxit, *futura est, quando post alios eiusdem Numinis gloriæ exantlatos labores, optimus Pater ac munerator noster morbum, quo extinguendus sum, servulo suo immiserit?* Quoniam verò nihil umquam petebat, iis quæ circa illum, aut ipsi fierent, contentissimus, quondam familiariter illi diximus, fieri non posse, quin aliquâ re, officiove, quâdoque opus

opus haberet, cum tamen nihil unquam
 posceret; Ad quæ ipse, *Quid velle, inquit,
 potest, aut petere, cui adsunt omnia?*
 Deum innuens, qui unus est omnia illi,
 qui ipsum possidet & possidetur ab ipso.
 Quod responsum dedit vultu & ore cæ-
 lestem hilaritatem ita spirante, ut nos
 intimo pietatis sensu affecti, & in lacri-
 mas effusi, nihil ultra reponere aut fari
 possemus. Medico morem gerebat ad
 nutum, & quamquam non sine gravissi-
 mo labore surrigere sese è strato valeret,
 ad nonnihil cibi potúsve sumendum;
 quamdiu tamen collectis viribus potuit,
 quidquid præbebatur, sumpsit. Cum
 quis aliquando Medicis suggessisset hæc
 & ista illius gustui magis arridere, ipse
 homine placidè & sine interruptione
 audito, conversus ad Medicos, *Domini,*
ait, quidquid lubet, præscribite, nullius
rei habito respectu: siquidem, Numine
propitio, quidquid nomine vestro mihi por-
rigetur hærriam. Et observatum est, si
 quis per immodicum amoris affectum,
 aut incogitantiam importunior illi foret,
 nullum molestiæ signum ab eo præbitum
 fuisse, tametsi, qui præsentés aderant,

O

NON

non nisi gravatè intempestiva illa officia spectarent. Sub vitæ finem cùm mente aberraret, quod B. Xaverio contigisse ferunt, illud quoque Vincentio usuvenit, ut sermo illi omnis de rebus divinis, atque ad regimen spectantibus esset. Nimirum insitæ sanctimonix radii, ut sæpè nolenti atque invito, ita & mente destituto foras erumpunt, virtutis habitu quem cogitationes piæ, probæque actiones peperere, naturam agente, atque ad similes impellente. Ceterùm proximè ante aberrationem, quot diebus SS. Eucharistiam exceperat, ac postremo in viaticum: quo postremo tempore qui aderamus, omnes mirificè ad pietatem amoremque sui permovit. Præfatus enim est, antequam divino pane se reficeret, se de sacro Viatico sumendo magnâ suâ voluptate monitum, maximâ participaturum: quando Sanctissimum Eucharistiæ epulum vitæ quidem tempore ejus amaritudinem mitigat, sub mortem verò in Viaticum acceptum, verè Viaticum est, viaque ad beatam æternitatem. Deinde habere se agereque bono Deo gratias, æternasque acturum, quod eò loci ac temporis eum adduxisset.

adduxisset. Præterea semper destinasse, quæsisseque illud impensè, ut omnes solaretur, quantum ei fas esset. Denique ne post mortem quidem quidquam adeo cordi habiturum, ut secundas adversasque res Societatis. Hæc cum pronuntiaret, satis apparebat, illum loquendo non parum laborare. Et certè perægrè sensa sua expromebat propter summam imbecillitatem. Itaque rogatus est ab aliquo Assistentium, ne ultra se torqueret. Cui Vincentius, *Non molestiæ*, ait, *sed magno solatio mihi illud est*. Tum iis qui aderant, universæque Societati benè est precatus. Quod ut ritè faceret, brachium illi attolli oportuit: nec enim vel ad hoc fati supererat virium. Simul missus, qui à Summo Pontifice indulgentiam bonamque precationem postularet: quam ipse cum singularis in Vincentium benevolentia significatione illicò concessit; ut qui ab ipso morbi primordio corporis illius valetudinem Medico suo sedulò commendarat, abiturientem animam votis, & quo licebat favore prosequeretur. Cùm igitur à Pontifice rediisset Italiae Assistsens, ægrum eo nuntio recreavit;

qui & grates Sanctissimo Patri maximas habuit, confirmavitque precaturum se Numen, ut eum ejusque regimen prosperis rebus ad universæ Ecclesiæ bonum cumularet. Et quia idem Italiæ Assistens per absentiam suam faustis Vincentii precibus impertitus non fuerat, petiit ut ne iis frustraretur: quare & illi, & nobis qui in conclavi reliqui eramus, majorem etiam quam prius vigore prospera comprecatus est. Exinde cum me ad lecti sui angulum animadvertisset, memor difficultatum, quæ editioni primæ partis Historiæ Societatis, vitam & institutum S. Parentis nostri complexæ, objiciebantur: pro suo in S. P. N. Ignatium studio, etiam hoc rerum statu, propius ad se accedere jussum sic affatus est. *Non agis mecum de negotio & vita Divi; non indicas quo loco illa relinquam. Bono, respondi, Deo fortunante, paucosque intra dies negotium est conficiendum. Tum ipse oppidò lætus oculos in cælum sustulit, Deoque gratulatus, Dolebam, ait, profectò pro meo in persanctum illum virum, Patremque meum optimum amore. Ita ipse, verè genuinus Ignatii filius, cui suprema*
cura,

cura, cultus Sancti Parentis fuit. Demum morbo in dies invalescente post elusa omnia remedia humana die Junii 8: qui in feriam tertiam incurrebat, ad dimidiatam octavam matutinam, quarto & sexagesimo ætatis anno Christi 1649. inter suorum lacrimas, precésque totius Domûs, & Societatis Romæ degentis, mortem tam diu, totque votis expetitam placidissimè oppetiit, ut vitam immortalē nævi omnis exortem Deo viveret. Vir fuit à teneris usque unguiculis ad supremum vitæ spiritum, Deo devotissimus. Inerant illi principales, & heroïcæ virtutes, sublimis opifices sanctitatis: nempè eximia in Deum charitas, juncta pro more assiduæ cum eodem familiaritati, & judicii voluntatisque cum divina similitudini: tum perpetua sui abdicatio, demissio altissima, extrema paupertas, despicientia commodorum honorumque non vulgaris, studium salutis animarum ardens & efficax, aliæque de quibus posteriore libro. Eo mortuo certatim expetita, correptaque ad cultum, quæ illius erant, omnia, etiam minuta. Quippe magnes est sanctitas, & terreno potentior,

Obitus,

non attrahit ipsa modò, sed & quæcumque contigerit, eâdem virtute afficit, Neapolis & Vicentio natalis & diuturnæ habitationis sedes, cor ejus sortita est, & magnificentissimè parentavit demortuo, utique optimo Patri & carissimo Magistro; quod & alibi factum. Romæ ingens hominum concursus, quos opinio virtutis ejus eximiæ excitarat, funus honestavit. Nec præpediri cohiberive potuit vis piæ multitudinis ad contactum conspectumque irruentis. Elegerat in Vicarium Generalem Societatis, usque ad proximam congregationem, R. P. Florentium de Montmorency, Germaniæ Assistentem hâc formulâ: *JESU nomine invocato. Juxta mentem N. S. P. Ignatii, eligo & nomino in Vicarium Generalem post mortem meam, P. Florentium de Montmorency Germaniæ Assistentem. Defunctus officio, defunctus saculo, æternitati victurus, spero. Unica spes mea, JESUS: post JESUM, Virgo Maria, Roma 23. Octobris 1646.*

CAPUT